

Màscares humanes del carnaval nocturn

El fenomen de les 'drag queens' s'ha estès sense aturador pels temples de la música catalans. L'any passat es va celebrar a Mollet del Vallès la primera Trobada de Drag Queens.

L'existència de les 'drag queens' ha passat en pocs anys de la marginalitat més absoluta al reconeixement de l'univers nocturn. I és així que avui dia, qualsevol discoteca que es vulgui fer un nom necessita d'aquestes deesses de l'ambigüitat.

JORDI PLAY

En pocs anys les voluptuoses *drag queens* han deixat de ser simples atraccions de fira per integrar-se, i com!, a l'heterogènia galeria d'estereotips socials. Aquests inquietants éssers fronterers, que fan de l'ambigüitat sexual una dels signes d'identitat principals, han trobat a Catalunya un bon escenari per mostrar-se al públic tal com són: provocatives i esperpèntiques. La seva revolució particular, després d'haver abandonat el ghetto gai, sembla que no s'hagi acabat.

Trobar-s'hi de nas resultava torbador: la descarada clònica de la reina Mariana d'Àustria, la regent que tan bé va retratar Veláz-

quez ja fa més de tres segles, es passejava tranquil·lament per l'atapeïda pista de ball donant forma, sense complexos i amb gran naturalitat, a una coreografia embastada de sensualitat, provocació i fantasia. La falsa reina, una criatura eufòrica, elegant i d'una vellesa inquietant, contemplava, calçant unes quilomètriques plataformes negres que l'elevaven per sobre els mortals, la seva radical i agosarada cort.

A prop seu, una deessa massai, engalanada com si hagués d'assistir a una cerimònia d'iniciació dels turkana kenyans, volia abraçar amb el seu cos fibril·lat els sons metàl·lics que el bisbe d'aquesta missa profana oferia a les excitants criatures del subsòl que il·luminen la nit. Són que també captivaven una sensual Lolita de més de dos metres, que uns minuts abans navegava dolçament en braços d'una piratessa amb moltes ganes d'arribar a bon port; i una enigmàtica militar que, malgrat el seu alt grau de desobediència moral, semblava sortida de les mateixes files del tercer Batalló del 187è Regiment d'Infanteria. El mateix batalló que el maig de 1969, i l'any no és pas cap casualitat, va participar en els combats per conquerir la mítica Cota 937 (l'Hamburger Hill) de Vietnam.

Aquesta escena, un àcid retaule fet a cops de *glamour*, enginy i sensualitat, no és pas fruit d'un deliri oníric propi d'en Giacomo Casanova. Es tracta d'un dels pertorbadors efectes que es podien trobar, per exemple, en la primera Trobada de Drag Queens, escaiguda l'any passat a la discoteca Teatre de Mollet del Vallès. Un aplec organitzat per la debutant associació Promojove, a la qual van assistir una vintena de les millors *drag queens* catalanes i que va servir, entre moltes més coses, per comprovar que qui n'havia vaticinat la desaparició de l'agitada i frívol mapa nocturn urbà anava ben errat d'osques.

"La vida és un vestit". Malgrat els antecedents puntuals que trobem els anys 70 dins l'estètica

Les 'drag queens' van néixer a mitjan anys 80 al club Copacabana de Nova York. La propietària, la suïssa Susanne Bartsch, va decidir de reinventar el circ transsexual nord-americà.

JORDI PLAY

La perduració del moviment 'drag' dins el carnaval de la nit dependrà de si l'ambigüitat sexual continua essent un valor social. Una bona drag pot arribar a cobrar unes trenta mil pessetes per tres hores d'animació.

del glam rock (la Factory multidisciplinar creada per Andy Warhol n'és un bon exemple), les *drag queens* (de l'anglès *drag*, "vestit de cua"; i *queen*, reina en tot d'accepcions, l'homosexual inclosa) van néixer a mitjan anys 80 al club Copacabana de Nova York. La propietària, la suïssa Susanne Bartsch, va decidir aquells anys de reinventar el circ transsexual nord-americà programant, el primer dijous de cada mes, espectacles en què actuaven homes amb un *look* femení molt fort i sofisticat. Homes que feien seus els atributs més grotescos de la feminitat. Des de llavors, l'estètica *drag* ha anat envaint a cop de maquillatge i de perruques el panorama nocturn de mig món.

A Catalunya, el moviment *drag* (sense dades oficials sobre el seu nombre, és clar) és relativament nou. De fet, les primeres van començar-se a veure tot just després dels Jocs Olímpics del 1992. Però al cap de pocs anys han aconseguit de formar part de la nit i de demostrar la seva qualitat. "El tòpic recorda allò que tots els inicis són durs. En el meu cas, i en conec més, ha estat ben a l'inrevés: des de la primera nit de *drag* només he trobat facilitats, tant a l'hora de treballar com de rela-

cionar-me". Qui diu això és En-Cel-lo, una *drag* manresana que des de fa un any forma part d'aquesta "gran família". Una família ("no tot són flors i violes, que hi ha moltes rivalitats, gelosia i enveges", reconeix) que sembla haver après ràpidament dues de les màximes d'una bona *drag*. "La vida és un vestit i la veritat és que sóc home; la il·lusió és que sóc dona", diu de memòria En-Cel-lo. "Considero, i Déu n'hi doles si n'he vistes, que les *drags* catalanes som més imaginatives i agosarades que no pas, per exemple, les espanyoles. L'aspecte econòmic hi té molt a veure. Una bona *drag* pot arribar a cobrar unes trenta mil pessetes per tres hores d'animació i de ball; uns diners que permeten de renovar-te, aviar el teu *look* i anar a l'última", explica.

L'ajuda del cinema. Però el món de les *drag* no és fet únicament de vestits agosarats, de quilomètriques plataformes que les eleven per sobre els mortals, de postissos capil·lars dissenyats per arquitectes amb molta traça, o de tones de maquillatge que amaguen qualsevol resta de masculinitat. "La feina de *drag* pot arribar a ser molt dura -assevera En-

Cel-lo-. La gent només et veu en una discoteca ballant i rient. Però allò que pocs saben és que darrere tota *drag* hi ha hores de feina: de gimnàstica, d'assaig, de prendre hores a la son per dedicar-les a la feina..."

Un dels millors favors que han rebut les *drags* ha arribat en forma de cel·luloide. "El cinema -reconeix En-Cel-lo- ha estat un factor definitiu a l'hora de poder tenir l'acceptació social d'ara". A banda alguns fets puntuals, com els espectacles mediàtics organitzats pel jugador de la NBA Dennis Rodman o l'anunci d'una marca de texans en què apareixia una *drag* afaitant-se la barbata en un taxi, films com *Les aventures de Priscilla, reina del desert*, la primera que ja va abordar l'any 1994 aquesta realitat amb naturalitat, sinceritat i sense complexos, *A Wong Foo, gràcies per tot Julie Newmar*, amb Patrick Swayze, John Leguizamo i Wesley Snipes en el papers principals, *La llengua assassina*, *Vegas in Space* o les espanyoles *Más que amor frenesí* o *Perdona, bonita, pero Lucas me quería a mí*, han fet conèixer l'univers *drag* al conjunt de la població.

"La pregunta del milió -s'interroga En-Cel-lo- és saber si les *drags* perviurem, si serem res més que una moda. Jo no ho sé, no puc respondre-t'ho. En el meu cas, m'ho prenc com una diversió temporal, una feina que m'agrada de fer i que, a més a més, em reporta uns bons guanys econòmics".

Ara, allò que sí que veu clar aquesta *drag* és que la perduració del moviment dins el carnaval de la nit dependrà de si l'ambigüitat sexual continua essent un valor social. "Fa anys, els gais érem rebutjats; ara, malgrat les excepcions, no solament som ben acceptats, i com més va més, sinó que molts heterosexuals, tot i ser conscients que una *drag* és un home, descobreixen racons de la seva sexualitat que abans desconecien. I a mi, això, m'agrada".

Carlos González